

איסור הכניסה בסכין לבית הכנסת

מקור הדין בפוסקים

בטרם כל, עלינו לברר מקור דין כניסה בסכין לבית הכנסת ובית המדרש. כתב הב"י (או"ח סי' קנא סעי' ו):

כתוב בארחות חיים (הלכות ביהכניס ס' ז) בשם מהר"מ מרוטנבורג (תשב"ץ קטן ס' רב): 'אסור להיכנס לבית הכנסת בסכין ארוך, לפי שתפילה מארכת ימיו של אדם והסכין מקצרם'.

כך הביא גם בדרכי משה הארוך מדברי הכל בו (ס' יז) בשם הר"מ. וכך פסק השו"ע (ס' קנא סעי' ו):

מותר ליכנס בבית הכנסת במקלו ובתרמילו ובאפנדתו, ויש אוסרים¹ ליכנס בו בסכין ארוך או בראש מגולה.

המהר"ם נתן טעם לדבריו: 'שהתפילה מארכת ימיו של אדם והסכין מקצרם', אך לא ציין מקור מפורש. הגר"א בביאורו (ס' קנא ס"ק טז) ציין למשנה במידות (פ"ג מ"ד) שהברזל נברא לקצר ימיו של אדם והמזבח נברא להאריך ימיו של אדם, ואינו בדין שיניף המקצר על המאריך.

מניין למד המהר"ם להשוות כניסה לבית הכנסת לאבני המזבח?

המקור במשנה עוסק באיסור הנפת ברזל על אבני המזבח, שהוא מן התורה. על כך הוסיף הגר"א: 'וכן בית הכנסת - ברכות ה, א'. שם למדנו:

אמר ר' יהושע בן לוי לבניה: קדימו וחשיכו ועיילו לבי כנישתא כי היכי דתורכו חיי. א"ר אחא ברבי חנינא מאי קרא 'אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום לשמור מזוזות פתחי וכתוב בתריה כי מוצאי מצא חיים ויפק רצון מה' (משלי פ"ח, פס' לד-לה).

ממקור זה יש ללמוד שאף בית הכנסת מאריך ימיו של אדם.

אמנם, יש שצינו לגמ' בפרק תשיעי של מסכת ברכות (נד, ב): 'אמר רב יהודה: שלשה דברים המאריך בהן מאריכין ימיו ושנותיו של אדם, המאריך בתפלתו...'. אולם, נראה שהגר"א ציין בדוקא לגמ' בפרק ראשון של ברכות (ה, א), ששם מדובר על בהכניס. יש לכך גם נפ"מ כמו שכתב במטה יהודה (ס' קנא) שאין איסור לאדם

¹ כתב בכה"ח (ס' קנא ס"ק מא) שמה שכתב השו"ע דין זה בלשון י"א אינו בגלל שיש מחלוקת בדבר אלא שכך דרך השו"ע בדין שלא מצא בשאר פוסקים [ודין זה לא נכתב ברמב"ם, ברי"ף, רא"ש], וכן כתב בצ"ח (ח"י ס' יח). אך ע' בברכי יוסף (ס' קנא ס"ק ט) שכתב שדעת ה"ר פרץ להתיר כניסה לבית הכנסת בסכין.

להתפלל בביתו כשיש על גופו סכין, שרק בבית הכנסת נאסר. וכך כתב בספר בני ציון (ליכטמן שם ס"ק ז), וכן פסק ביחודה דעת (ח"ה ס' י"ח). וכתב שם שאע"פ שמלשון מהר"ם נראה שגם בביתו אסור להתפלל עם סכין, שכתב שתפילה מארכת ימיו של אדם, ולא כתב שבית הכנסת מאריך ימיו, אך השו"ע כתב דין זה בהלכות בהכני"ס ולא בהלכות תפילה, ולכן ודאי שלמד מדברי מהר"ם נאמרו לגבי בהכני"ס, שיש בהכנסת סכין גם משום חסרון כבוד בהכני"ס. ונ"ל שכן יש להוכיח מדברי הגמ' בברכות (כג, ב) שנפסקו בשו"ע (ס' צו סעי' א), שכתב: 'כשהוא מתפלל לא יאחז בידו סכין ומעות וככר מפני שלבו עליהם שלא יפלו ויטרד ותתבטל כונתו'. למדנו מכאן שרק בידו אסור להחזיק סכין בשעת תפילה. ועוד שבגמ' (שם נד, ב) שהביאו את המאמר על המאריך בתפילתו שמאריכים ימיו, הקשו שכל המאריך בתפילתו ומעיין בה סוף בא לידי כאב לב, ומתרצת הגמ' שאם מעיין בתפילתו בא לידי כאב לב. וכתב רש"י: 'אומר בלבו שתיעשה בקשתו לפי שהתפלל בכונה, בא לידי כאב לב שאין בקשתו נעשית', וכך כתב השו"ע (ס' צח סעי' ה). למדנו מכאן שלא כל תפילה מאריכה ימי אדם, אבל בהכני"ס הוא מקום שבו מתפללים, והוא מאריך ימי אדם.

אמנם, בציץ אליעזר (ח"י ס' יח) כתב שגם בביתו אסור להתפלל כשיש על גופו סכין,² דזיל בתר טעמא שתפילה מארכת ימיו של אדם, וזה שייך בכל מקום שמתפלל, ולבית הכנסת אסור להיכנס עם סכין אפילו שלא בשעת תפילה.

מדוע לא למדו איסור כניסה בסכין מהגמרא בסנהדרין?

אולם, צ"ע מדוע מהר"ם, וכן הב"י והגר"א, לא ציינו שיש מקור מהגמ' בסנהדרין (פב, א) שדרשה על הפסוק 'וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקום מתוך העדה ויקח רמח בידו' (במדבר כה, ז): 'מכאן שאין נכנסין בכלי זיין לבית המדרש'. וכתב רש"י 'מתוך העדה' - 'סנהדרין שהיו יושבים ודנין'. 'ויקח' - 'מכלל דעד השתא לאו בידו הוה'. וכך פסק שם המאירי: 'לעולם אין נכנסין בכלי זיין בבית המדרש', וכך כתב בשבלי הלקט (סו"ס רלא). וגם בעין משפט על הגמ' בסנהדרין לא ציין לשו"ע בס' קנא. וכך תמה המהר"צ חיות (שם) למה העלימו הפוסקים עין מהגמ' שמבואר שאפילו לבית המדרש שקדושתו קלה מבית הכנסת אסור להיכנס בכלי זיין, כ"ש לבית הכנסת, ובפרט שבגמ' בסנהדרין למדו זאת מן המקרא. ונשאר בצ"ע.

אמנם, צ"ע בדברי המהר"צ חיות עצמו במה שכתב שקדושת בית הכנסת גדולה מבהמ"ד, שהרי הלכה פסוקה ברמב"ם (תפלה יא, יד) 'שקדושת בית המדרש יתירה על קדושת בית הכנסת', וכן נפסק בשו"ע (ס' קג סעי' א) 'מותר לעשות מבית הכנסת בית מדרש, אבל לא מבית מדרש בית הכנסת'. וכתב המשנ"ב (ס"ק ב) שהטעם הוא שמעלין בקודש ואין מורידים. ובס' צ (סעי' יח) 'בית המדרש קבוע קדוש יותר

² בכה"ח (ס' צ ס"ק כט) כתב וז"ל: 'אני שמעתי בשם המקובלים שמוזהירין שלא לשא עליו שום דבר של ברזל בשעת תפילה'. וכ"כ ביפה ללב (ס' צח אות טז).

מבהכנ"ס, ומצוה להתפלל בו יותר מבהכנ"ס'. ושם במשנ"ב (ס"ק נה) הביא מאמר חז"ל (ברכות ח, א): 'אוהב ה' שערים המצויינים בהלכה יותר מבתי כנסיות', הרי מפורש שקדושת בית המדרש גדולה מבית הכנסת.

לפי"ז ניתן לתרץ גם את קושייתו, מדוע הפוסקים לא כתבו את דברי הגמ' בסנהדרין כמקור לדין בהכנ"ס - מפני שקדושת בית המדרש גדולה מבהכנ"ס, ואין ללמוד מבהמ"ד לבהכנ"ס. כך כתבו לתרץ בשו"ת יחווה דעת (ח"ה סי' יח בהערה), ובציץ אליעזר (ח"י סי' יח), ובשו"ת קול מבשר (ח"א סי' נח).³

וחידש ה'קול מבשר' (שם) שבכניסה עם כלי זיין לבית מדרש יש איסור תורה [שבגמ' נלמד מפסוק], ובכניסה לבית הכנסת אין איסור תורה אלא רק זהירות שלא יעלה המקצר על המאריך. אולם, משמעות הפוסקים היא שאין כאן איסור תורה, אלא זו תקנת חכמים, והלימוד מפנחס הוא אסמכתא בעלמא. אמנם, גם ביחווה דעת (ח"ה סי' יח) מפורש שלא רק שאי אפשר ללמוד מבית המדרש לבהכנ"ס, אלא גם להלכה איסור כניסה בסכין לבית המדרש חמור מכניסה לבית הכנסת, וכך כתב בספר הלכה ברורה (לר' דוד יוסף עמ' שנה), שאם מכסה את הסכין⁴ מותר להיכנס בו לבהכנ"ס, אך לבהמ"ד - יש להחמיר.

מדוע לא הביא בשו"ע איסור כניסה בכלי זין לבית המדרש?

אחרי הודיע ה' אותנו כל זאת, שקדושת בית המדרש גדולה יותר, ואין ללמוד ממנו לבית הכנסת, נשאלת השאלה: מדוע לא כתב השו"ע הלכה זו בקשר לביהמ"ד, כמו שלמדנו מדברי האחרונים שלהלכה דינו חמור יותר מביהכנ"ס?

ומצאתי בספר עינים למשפט (לר' יצחק אריאלי סנהדרין פב ע"א אות ה), שכתב שבשו"ע נכתב בראשי תיבות 'בב"ה' (כך בדפוסים ישנים, אך בדפוסים חדשים נכתב בית הכנסת) ויש לפתוח את ראשי התיבות - 'בבית המדרש'. אולם, בכל הדפוסים החדשים נכתב בית הכנסת, וכפי שראינו, גם במקור הדין בבית יוסף מדובר על בית הכנסת, וכך רואים גם מהמקור שציין הגר"א. ואם כן יש לברר מדוע מרן לא כתב את דין בהמ"ד.

וראיתי בבירור הלכה (הנדפס בסוף הגמ' עם הלכה ברורה למרן הרב קוק, סנהדרין פב), שכתבו שנראה בדעת הראשונים [רי"ף, רמב"ם, רא"ש] שלא פסקו את דין כניסה

³ שם נשאל לגבי חבל שהסירו מעל אחד העצים בפולין, ובחבל זה נתלו אחב"י הי"ד, והנהיגו שביום עשרה בטבת מתאספים בבהכנ"ס להתפלל והחזן חוגר עצמו בחבל זה, ונשאל אם יש איסור בדבר. וכתב לאסור מכיון שהחבל היה מיוחד להריגת אנשים ופשיטא שגרוע מסכין ודמי לכלי זיין ואסור להכנס בו לבהכנ"ס, ולכן מחוייבים לבטל המנהג, והחבל צריך גניזה.

⁴ נחלקו האחרונים האם מותר להכנס בסכין מכוסה דעת האליה רבה(ס' קנא ס"ק י) שמותר במכוסה וכך פסק המשנ"ב (שם ס"ק כ"ב) וערוך השלחן (שם ס"ק י) אך דעת הטי"ז (שם ס"ק ב) שגם במכוסה אסור, וצריך לסלקו לגמרי וכך כתב הפמ"ג (שם משב"ז ס"ק ב). ובכה"ח (שם ס"ק מב) כתב שסכין ארוך הוא על חגורתו וגם שהוא שמכסהו הוא ניכר ולכן גם במכוסה אסור, אבל סכין קצר אם מכסהו אינו ניכר.

בסכין לבהמ"ד, שאין זו אלא עצה טובה, אך אין איסור בדבר. וכתבו שמכך שמרן כתב דין זה לגבי בהכנ"ס ולא לגבי בהמ"ד נראה שדין כניסה בסכין הוא רק עצה טובה, ואין בדבר איסור.⁵ דאם יש איסור, ויש לנו גמי מפורשת לגבי בהמ"ד - מדוע לא כתבה מרן. אולם, לכאורה, דברי הבירור הלכה לא מתיישבים בלשון מרן, שאמנם לשון התשב"ץ קטן (סי' רב) 'ומחה [מהר"ם] לילך בסכין ארוך לביהכנ"ס, אך לשון הארחות חיים והב"י 'שאסור', ולשון השו"ע ויש אוסרין, ואם כן לכאורה נראה שיש איסור בדבר, ולא רק עצה טובה. אמנם, ראיתי בשדה חמד (כללי פוסקים סימן ט"ז ס"ק יב) שכתב שמצינו בדברי הראשונים והפוסקים הרמב"ם והשו"ע, שמשמשין בלשון 'אסור' לדבר שאינו מן הדין.

יישוב דברי המהר"ץ חיות

ונחזור לדברי המהר"ץ חיות שכתב שקדושת ביהמ"ד גדולה מביהכנ"ס, לפע"ד כוונתו היא שלענין דיני שימוש בביהמ"ד - דינו קל מביהכנ"ס, שכך נפסק בשו"ע (סי' קנא סעי' ג) 'אין ישנים בבית הכנסת אפילו שנת עראי, אבל בבית המדרש מותר'. ועוד כתב (שם סעי' א): 'ותלמידי חכמים ותלמידיהם מותרים לאכול ולשתות בהם מדוחק', וכתב הרמ"א: 'א"א דבבית המדרש אפילו שלא מדוחק שרי'. וכתב שם המ"ב (ס"ק ח): אף דקדושת בית המדרש חמורה מבית הכנסת כמו שכתוב בסי' קנג, (סעי' א), לענין חכמים שלומדים שם בקביעות - התירו להם אפילו שלא מדחק משום דבית המדרש הוא ביתו. ולא דווקא אכילה ושינה, שהוא הדין לכל תשמישיהם שרי'. וכך באמת כתב בביאור הלכה (סי' קנא סעי' ו ד"ה 'בסכין ארוך'), שת"ח - כמו שמותר לו לאכול בבית המדרש, כך אם יש לו סכין שנושא שם לצורך תשמישו - מסתברא שמותר.

הצעת טעם אחר לאיסור כניסה בכלי נשק לבית המדרש

אם כך, חוזרת השאלה מדוע הפוסקים לא למדו את איסור כניסה בסכין לביהכנ"ס מהגמי בסנהדרין. ובשו"ת חמדת צבי (סי' כב) כתב שני"ל לפרש הטעם שאין נכנסים בסכין לבית המדרש כדי שלא ישתמשו בכח החרב בהכרעת ההלכה, כדברי הגמ' בשבת (יז, א) 'נעצו חרב בבהמ"ד ואמרו הנכנס יכנס והיוצא אל יצא ואותו היום היה הלל כפוף ויושב לפני שמאי כאחד התלמידים והיה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל'. ובירושלמי (פ"א ה"ד) מוזכר שפעם אחת תלמידי שמאי היו הורגין⁶ בתלמידי בית הלל ועמדו עליהם בחרבות ורמחים. וכך כתב בשו"ת בני בנים (ח"ב סי' יד), שטעם התקנה כדי שלא יאיימו בחרב אם לא תתקבל דעתם,

⁵ וכך כתב ב'ברכת אליהו' (על ביאור הגר"א סי' קנא סעי' ו), אך כתב שמלשון המאירי נראה שיש איסור.

⁶ וכתב בפירוש 'קרובן העדה' שלא הרגו בהם, אלא אם מישוהו היה עולה לביהמ"ד היו הורגים. ועי' באג"מ (או"ח ח"ה סי' כ).

וכדברי הגמ' יבמות (עז, א) על יתר הישמעאלי, שאמר רבא 'מלמד שחגר חרבו כישמעאל, ואמר: 'כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב', כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי: עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית'. טעם זה שייך דווקא בבית המדרש ששם מתאמצים בהלכה ולא בבית הכנסת, ולכן לא ניתן ללמוד מהגמ' בסנהדרין מקור לבית כנסת.⁷

דחיית טעם זה

והנה בשו"ת אג"מ (או"ח ח"ה ס"י כ אות ח) הקשה השואל⁸ על דברי הגמ' בשבת (יז, א) שנעצו חרב בבהמ"ד, מכך שאסור ליכנס בחרב לבהמ"ד, ותירץ באג"מ שלצורך גדול כדי שיתבררו ההלכות מותר להכניס חרב לבהמ"ד.⁹ ומפורש בדברי האג"מ שחולק על החמדת צבי והבני בנים, שהרי כתב שלצורך תלמוד תורה מותר. ולכן צ"ל בדעת האג"מ שגם בבהמ"ד איסור הכנסת חרב הוא משום שהחרב מקצרת ימי האדם, והתורה והתפלה מאריכים ימי האדם, וכך באמת כתב בערוך השולחן (סי קנא ס"ק י). נראה שכך גם דעת המ"ב, שכתב שסכין שיש לת"ח צורך בו מותר להכניס לבהמ"ד, ואם כדעת החמדת צבי, הרי גם כשיש צורך בסכין צריך לאסור שמא ישתמש איתו שלא כדין. אך גם לדעת המ"ב צ"ב מדוע סובר שכשיש צורך לת"ח מותר להכניס לבהמ"ד סכין,¹⁰ שהרי טעם האיסור הוא משום שסכין מקצר ימי אדם, וכמו בדין כיסוי הסכין בשעת ברכת המזון (סי קפ סע"ד), שגם ת"ח צריך לכסות. ונראה שצריך לומר כמו שכתב המטה יהודה (סי קנא, א), שאיסור הכנסת סכין לבית הכנסת מורכב משני טעמים: א. מקצר ימי אדם; ב. כבוד בהכניס. רק כאשר מצטרפים שני הטעמים - אסור להיכנס בסכין. לכן, בבית הכנסת שבו מתקיימים שני הטעמים - אסור, אבל בביתו - מותר להתפלל עם סכין, משום שיש

⁷ ובספר בני ציון (ליכטמן סי' קנא ס"ק ז) כתב דדווקא בבהמ"ד שמיוחד לת"ת אשר דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום ות"ח מרבים שלום בעולם, וכלי זיין מרבים חורבן בעולם.

⁸ ר' אפרים גרינבלאט מחבר שו"ת רבבות אפרים.

⁹ וכן קשה מהגמ' סנהדרין (צד, ב): 'מה עשה חזקיה? נעץ חרב על פתח בהמ"ד, ואמר: כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו'. ותירץ באג"מ (שם) שלצורך מותר, ובמרגליות הים (פ"ב אות לד) כתב שנעץ רק על פתח בהמ"ד ולא בבהמ"ד. וע"ע במה שכתב בשו"ת בני בנים (ח"ב סי' יד).

¹⁰ בשו"ת בני בנים (ח"ב סי' יד) כתב שנאסר להיכנס בסכין ארוך שהוא מיוחד להריגה, משא"כ סכין קצר שמשתמשים בו גם לאכילה ושאר צרכים. וכתב ולפי"ז אין מקום למה שכתב הביאור הלכה בד"ה 'סכין ארוך', שת"ח מותר להיכנס בסכין ארוך לצורך תשמישו, כי גדר סכין ארוך הוא שאין בו שימוש לצרכיו, כגון חרב [וכן ראיתי ביפה ללב (סי' קנא ס"ק ט) שכתב שרק בכלי מלחמה נאסר ולכן כתב מרן 'אסור ליכנס בסכין ארוך']. אך נראה לפי עניות דעתי שדברי המשני"ב ברורים, שלמד שהחילוק בין סכין קצר לארוך הוא שבסכין קצר אפשר לכסותו, ובאמת כל סכין מברזל אסור וכך כתב במפורש שבלי הלקט (סי"ס רלא). וכ"כ במור וקציעה סימן קנא במאמר מרדכי ס"ק ג. והערוך השלחן (סי"ק י) והמשני"ב פסקו כדעת הא"ר שאם הסכין מכוסה מותר. ובספר הלכה ברורה (עמ' שנו) כתב להעיר שמדברי השבלי הלקט (שם) נ"י שגם לת"ח אסור להיכנס בסכין לבהמ"ד, אך מדברי ר' ישעיה (שם בשבלי הלקט) נראה כדעת הבה"ל, נמצא שדברי הבה"ל שנויים במחלוקת ראשונים.

רק טעם אחד - שמקצר ימי האדם. ולכן דברי המ"ב ברורים, שלת"ח שמותר באכילה ושתיה בביהמ"ד ואין לו איסור מצד כבוד ביהמ"ד, מותר גם בהכנסת סכין לצורך.

האם האיסור הוא רק בסכין שהיא כלי נשק

אם כנים דברינו, יש לשוב ולברר מדוע איסור כניסה בסכין לבהכנ"ס לא נלמד מדברי הגמ' בסנהדרין, ומצאתי בספר ברכת אליהו (סי' קנ"ה ע"ד), שכתב שהב"י והגר"א לא הביאו את דברי הגמ' בסנהדרין כמקור, משום ששם האיסור הוא להיכנס בכלי זיין, והוא כולל גם כלי זיין שלא עשויים מברזל. ואפשר לומר שטעם האיסור הוא מפני שכלי זיין הם גנאי, וכדברי חכמים במשנה בשבת (ס"ג, א) 'לא יצא האיש בסייף ולא ברומח... אינן אלא לגנאי, שנאמר: לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה' (ישעיה ב, ד). ואין ללמוד מהגמ' בסנהדרין לגבי סכין שאינו עשוי לכלי זיין, אלא לצרכו של האדם (כגון סכין לצורך אכילה). ולכן המהר"ם, הב"י, והגר"א, לא כתבו כמקור את הגמ' בסנהדרין.

וכתב הברכת אליהו בסיכום הדין: א. אין נכנסין בכלי זיין לבית המדרש, שכלי זיין הוא גנאי. ב. סכין מברזל אסור אף שאינו כלי זיין, מפני שהברזל מקצר ימי האדם. ג. סכין שאינו מברזל, ואינו כלי זיין - מותר להיכנס בו לבהכנ"ס.

וביפה ללב (סי' קנ"ה ס"ק ט) כתב שגם בביהכנ"ס נאסר רק בכלי זיין כדברי הגמ' בסנהדרין, ולכן כתב השו"ע שאסור בסכין 'ארוך' שהוא ככלי זיין. אך עיי' בשבלי הלקט (סי' רלא) שכתב את דברי הגמ' בסנהדרין ועל כך כתב 'על כן לא נמצא סכין בביהמ"ד, דכלי ברזל אפילו כל שהוא נקרא כלי זיין, כדברי הגמ' (סנהדרין ע"ב): 'גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שהברזל ממית בכל שהוא לפיכך לא נתנה בו התורה שיעור', והנה לנו מפורש בדברי שבלי הלקט שבכל סכין אסור ליכנס לבהמ"ד.

אמנם בהגהות 'כתר כהונה' (מובא בשו"ע מכון ירושלים בילקוט מפרשים עמ' תקז) כתב על דברי השו"ע (סי' קנ"ה סעי' ו): 'ולפום ריהטא המקור היותר נאמן הוא בסנהדרין פב'. וכך בהגהות מהרי"ש נתזון (שם), ובדעת תורה (סי' קנ"ה) ציינו לגמ' בסנהדרין, ובדמשק אליעזר (שם ס"ק טז) כתב: 'ונראה ראייה מפורשת מהגמ' בסנהדרין', וכך כתב ביפה ללב (שם ס"ק ט), וכן כתב בכה"ח (שם ס"ק מג). ולמדנו שלדעתם אין חילוק בין בהמ"ד לבהכנ"ס ויש ללמוד מהגמ' בסנהדרין לדין בהכנ"ס.

סיכום

סיכום העולה מהדברים: איסור כניסה בסכין לביהכנ"ס הובא בפוסקים בשם המהר"ם מרוטנבורג. נראה שמקורו הוא מהגמרא בברכות (ה, א), ויש מהאחרונים שלמדו את מקור הדין מהגמ' בסנהדרין (פב, א). דעת רוב הפוסקים שהאיסור הוא

מדרבנן [ודעת שו"ת קול מבשר שבביהמ"ד האיסור הוא מדאורייתא], ויש שכתבו שאין בדבר איסור אלא עצה טובה.

טעם האיסור : א. סכין מקצר ימי אדם, ובית הכנסת מאריך ימי אדם ; ב. כבוד בהכני"ס. לאור זאת נראה שמחוץ לבהכני"ס אין איסור להתפלל עם סכין [כך דעת המטה יהודה, ויחווה דעת], אך דעת הצי"א שבכל מקום אסור להתפלל עם סכין, וכך גם דע' המקובלים [כה"ת]. יש שכתבו [ערוך השלחן] שגם בבהמ"ד הטעם משום שהתורה מאריכה ימי אדם, ויש שחידשו [בני בניס, חמדת צבי] שבבהמ"ד הטעם משום שהוא מקום הכרעת ההלכה וחששו שישתמשו בכח החרב בהכרעת ההלכה, ויש מי שלמד [קול מבשר, יחווה דעת] שגם להלכה כניסה לבהמ"ד בסכין חמורה יותר. דעת הברכת אליהו שבבהמ"ד הטעם משום שכלי זיין הוא גנאי. ונראה שדעת הפוסקים [משנ"ב; ערוך השלחן] היא שאסור להיכנס בכל סכין [גם קצר] לבהכני"ס וביהמ"ד, אך יש שכתבו [יפה ללב, בני בניס] שרק סכין ארוך אסור שהוא כלי מלחמה.

